

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

CRONENBERG'LE
UÇUK BİR 'OYUN'
VAROLUŞ

ŞARK VAATLERİ VE KİRLİ TATLI ŞEYLER'İN
OSCAR ADAYI SENARİSTİNDEN

**"YILIN EN HEYECAN VERİCİ
FİMLERİNDEN BİRİ"**

THE TELEGRAPH

**"GÖZÜNÜZÜ BİR AN BİLE
AYIRAMIYORSUNUZ"**

THE TIMES

**"KESİNLİKLE EŞSİZ.
BU FİLMİ
İZLEMELİSİNİZ"**

BBC RADIO

TOM HARDY LOCKE

BİR STEVEN KNIGHT FİLMİ

CALINOS
FILMS

www.calinosfilms.com

ŞİMDİ SİNEMALARDA

Ücretsiz PDF Kitap Arşiv - <https://antay.org>

TEŞEKKÜRLER ALİ GÜNEY!

CAN SIKICI VE HATTA KAHREDİCİ HABERLERİN ÜZERİMİZE AKIN ETTİĞİ SON DÖNEMLERDE GERÇEK ANLAMDA ‘GÜZEL’ ŞEYLER DE OLMUYOR DEĞİL. HAYATTAN BEZDİĞİMİZ, NEFES ALMANIN GİDEREK KÜLFET HALİNE GELDİĞİ, O ÇOK SEVDİĞİMİZ SINEMANIN BİLE BİZİ AYAĞA kaldırma konusunda yetersiz kaldığı günlerde enfes bir haberle kendimize geldik! O haber ki, geleceğe dair umutlarımızın da yeniden yeşermesine vesile oldu, bize ‘tutunma’ gücü aşıladı.

Arka Pencere’nin Yayın Kurulu üyelerinden biri değilse de, ilk günden bu yana dergimize katkılarını esirgemeyen ve uzun zamandır da “Sapık” köşesinin sahibi olan Olkan Özyurt ile ‘raflardan kalkan’

Radikal gazetesinin acar yazarlarından Bahar Çuhadar’ın Ali Güney ismini verdikleri bir bebekleri oldu. Beklenenden üç hafta önce hayata merhaba demeye karar veren Ali Güney’le birlikte biz de hafifçe silkindik ve kararan ruhumuzu güneşe doğru çevirmeyi başardık. Yeniden bir şeylerden keyif almak, hayata yapışmak adına tetikleyici bir etkisi oldu Ali Güney’in. O minicik elleriyle dünyayı avuçlayacakmış gibi duran bu küçük adam, ‘vazgeçmek’ gibi bir seçeneğimizin olmadığını hatırlattı.

Ali Güney’e ne kadar teşekkür etsek az! Sevgili meslektaşlarımız Olkan Özyurt ve Bahar Çuhadar’a da tabii. Geniş Arka Pencere ailesinin ilk bebeği Ali Güney’in her daim başka bir yeri olacak bizde. Kim bilir, sinema yazarı olmaya karar verir de bayrağı devralır biz ihtiyarlardan! (Aman diyelim ve böyle bir şey söylediğimizi unutalım hemen!)

GİZLİ TEŞKİLAT
(NORTH BY NORTHWEST, 1959)

YAYIN KURULU BİLGEHAN ARAS bilgehanaras76@gmail.com OKAN ARPAÇ oarpac@gmail.com BURAK GÖRAL burgoral@yahoo.com
MURAT ÖZER cinemozer@gmail.com BURÇİN S. YALÇIN burcyalc@hotmail.com **GÖRSEL YÖNETMEN** BİLGEHAN ARAS
LOGO TASARIM ERKUT TERLİKSİZ **HTML UYGULAMA** BAŞAR UĞUR **KATKIDA BULUNANLAR** TUNCA ARSLAN, OKAN ÖZYURT, SELİN GÜREL,
İLHAN YURTSEVER, ERMAN ATA UNCU, SERDAR KÖKÇEOĞLU **REKLAM İLETİŞİM** EMEL GÖRAL emel.goral@hotmail.com

6 ÇOK BİLEN ADAM

Öteki (The Double); Tom Çiftlikte (Tom À La Ferme); Geçmişin İzleri (The Railway Man); Dhoom: 3; Ejderhanı Nasıl Eğitirsin 2 (How To Train Your Dragon 2).

17 KAPRI YILDIZI

Arka Pencere yazarlarının film değerlendirme yıldızları...

18 TRENDEKİ YABANCI

Tunca Arslan, Ayşe Şasa'nın ölümünün ardından senaristin dünyasına bakıyor.

20 CİNNET

Okan Arpaç, sansür köşesinde Memduh Ün'ün Kemal Sunal'lı filmi "Garip"i'nin hikayesine göz atıyor.

22 AŞKTAN DA ÜSTÜN

David Cronenberg'den 'akıl uçuran' bir film: "Varoluş" (eXistenZ)... Burçin S. Yalçın imzasıyla.

24 ÖLÜM KARARI

2. Dünya Savaşı'nı temel alan yığınla filmde 'en iyi 11' çıkarmak çok zordu bizim için... Erman Ata Uncu imzasıyla.

28 AİLE OYUNU

Silsile; Carrie; Günah Tohumu (Carrie); Saroyan Ülkesi.

34 GENÇ VE MASUM

Özden Demir imzalı deneysel bir kısa film: "Net 17950" ... Serdar Kökçeoğlu imzasıyla.

36 SAPIK

Gündemden yansıyanlar... Olkan Özyurt imzasıyla.

ÖTEKİ

★★★★★

ORJİNAL ADI The Double

YÖNETMEN Richard Ayoade

OYUNCULAR Jesse Eisenberg,

Mia Wasikowska,

Wallace Shawn, Noah Taylor,

James Fox, Cathy Moriarty

YAPIM 2013 İngiltere

SÜRE 93 dk.

DAĞITIM Pinema
(Mars Cinema Group)

**“ÖTEKİ”, YIL SONUNDA
YAPILACAK ‘EN İYİ
FİMLER’ LİSTELERİNDE
ÜST SİRALARA
OYNAYACAK, ŞİMDİDEN
SÖYLEYELİM. VİZYONDA
İYİ FİLM BEKLEYEN
SİNEMASEVERLER
KAÇIRMAMALI.**

BİRİ İNGİLTERE’DEN, BİRİ KANADA’DAN, BİRİ İSE TÜRKİYE’DEN, BİRBİRLERİNE YAKIN DÖNEMLERDE ÇEKİLMİŞ ÜÇ FİLM, HEPİMİZİN GÖZÜ ÖNÜNDE AKRABA ÇIKTI. ONLAR, ÖYKÜLERİ İTİBARIYLA SİNEMA TARİHİNDE GENİŞ BİR AİLEYE MENSUP

olmalarından dolayı, bu akrabalığı pek önemsemediler belki. Ama “Öteki” (The Double), “Düşman” (Enemy) ve “Ben O Değilim”’in ortak bir paydada buluşması, üçünü de kısa bir zaman aralığında izleyip izlediğinden hoşnut kalanlara büyük zevk verdi. Nasıl vermesin ki? Uzun yıllardır hem sinemanın hem edebiyatın gündeminden düşmemiş ve defalarca önümüze sürülmüş olmasına rağmen, kişinin kendi suretiyle karşılaşmasının dehşeti gücünden hâlâ bir şey kaybetmedi. Bu dehşeti Dostoyevski’nin, Kafka’nın, Poe’nun veya Nabokov’un yazdıklarını okurken de, Lynch’in, Kurosawa’nın veya Cronenberg’in filmlerini izlerken de aynı canlılıkla hissedebiliyoruz her nasılsa. İşte bu yüzden her biri dolaylı ya da dolaysız olarak aynı kadim dehşet duygusunu bünyesinde taşıyan bu üç filmin tesadüfi akrabalığı, her şeyden önce tarifsiz bir zevk kaynağı. Bu özel üçlünün en parlak üyesi “Öteki”, sene sonunda yapılacak ‘Yılın En İyi Filmleri’ listelerinde üst sıralara oynayacak, şimdiden söyleyelim. Haziran sıcaklığında sınırlı kopya sayısıyla gösterime girmesi, vizyonda iyi film bekleyen sinemaseveri durdurmamalı.

“Denizaltı” (Submarine) ile pek sevdiğimiz Richard Ayoade’in şık bir paket halinde sunmaya özen gösterdiği “Öteki”, şık paketlerden, diğer bir deyişle, stiliyle öne çıkan filmlerden pek hoşlanmayanlar için abartılı bir deneyim olabilir. Ancak ne yaptığını bilen bir yönetmenin stil cambazlığına bir itirazınız yoksa, “Öteki” hayran hayran izleyeceğiniz, müthiş bir gösteriye dönüşecektir.

Sinemada distopya deyince gözümüzün önüne gelen imgelerin bir kısmını tek başına “Brazil”e borçluysak, “Öteki” de yarattığı retro distopya evrenini kısmen aynı filme borçlu. Gelecekte değil de geçmişte geçiyormuş gibi

**DİSTOPİK BİR FİLMDE
NE KADAR DERİN
KAZARSA KAZIN,
DÖNÜŞ YOLUNU DA
HESABA KATMAK
ZORUNDASINIZ. "ÖTEKİ"
DÖNÜŞ YOLUNU HER
DAİM EZBERİNDE
TUTMAYI BAŞARIYOR.**

görünen, ancak yine de henüz yaşanmadığını çok iyi bildiğimiz bu kabus, yalnızlaşmak ve gitgide kabuğumuza çekilmek için yüksek teknoloji ürünü dayatmalara ihtiyacımız olmadığını hatırlatıyor bizlere. Her ne kadar 50'lerde varlığını sürdürüyormuş gibi görünse de; iletişimin sifıra indirildiği, bireysel düşünce ve eylemlerin yasaklandığı, yoğun baskı ve bürokrasi altında ezilen bir toplum üzerinden de, basbayağı kabusvari bir gelecek portresi çizilebiliyor işte. Ancak filmin kulağımıza ilk fısıldadığı şey bu değil.

Klasik kara film dünyasından fırlamış açılış sahnesinde görüldüğü üzere, gölgelerin dans ettiği, boş bir metro vagonunda oturduğu koltuktan kaldırılan, inmesi gereken anda inemeyen, birileri tarafından tanınması gereken yerde tanınmayan, konuşması gereken yerde konuşamayan, etrafındakiler tarafından adeta görünmez addedilen ana karakterin hazin özgüven mahrumiyeti, filmin ana malzemesi konumunda. Bu yüzden bir anda aynı işyerinde beliriveren; yardım çılgınlıkları atan kariyerinin, henüz başlangıç aşamasına bile girmemiş aşk hayatının ve mütevazı özel hayatının üzerine çöken bir şeytan ikizinin varlığı her şeyi tepetaklak edecek güçte. İkizlerin gerçekten var olup olmadığı

bizim sorununuz değil, bu sorunun cevabının bir önemi de yok zaten. Zira ortaya çıktığında üzerine düşeni eksiksiz olarak yerine getirip, kahramanı kendi tuhaf dünyasına yabancılaştırıyor. Asıl ilginç olan, kahramanımızın benzerinden feyzalabilmek adına öncelikle onunla dost olmayı seçmesi. Şeytan ikizden dost olduğu nerede görülmüş? İşte genç adamın umutsuzluğu tam da bu boyutta.

Ayoade, zavallı ana karakterini zalimce alter egosuyla karşı karşıya bırakırken, kurduğu dünyanın dışlıları sorun çıkarmadan dönmeye devam ediyor. Bireysel başarıları desteklemiş gibi görünürken her nasılsa birey olmanın karşısında duran kapitalizm çukurunda, toplumu tektipleştirme planı sorunsuz işlerken, her şeyin tepesindeki Büyük Birader'in kişileri değersiz hissettirme politikası da tam gaz sürüyor. Pek de yabancı olmadiğimiz bir "1984" dünyası bu. Ancak onun gibilerden farkı, yönetmenin kara mizah gücü ve stil sarhoşluğunun filmi salt bir gelecek kabusu olmaktan çıkarıp delice müdahale etmek istediğiniz bir kaybeden hikayesine çevirebiliyor olması. Bu sayede "Öteki", saygı duruşunda bulunduğu diğer distopik filmlerin bir kopyasına dönüşmüyor, onlarla aynı mesajı vermek için acele etmiyor, bilhassa sanat ve görüntü yönetmenliği ile set dekorasyonu konusunda hayran olunası bir iş çıkararak kurduğu dünyayı kendine has kılmanın bir yolunu buluyor. Hem retro distopyaya hem de şeytan ikiz mevzusuna aşına olmamıza rağmen, "Öteki"yi izlerken ilk hayran olduğumuz şey, orijinalliği oluyor. Burada payeyi yönetmene vermek gerek.

Hatırlarsanız, Terry Gilliam'ın ta kendisi bile "Brazil"i diriltmeye çalıştığı "Sıfır Teorisi"nde (The Zero Theorem), öyküsünün aynı zamanda orijinal de olması gerektiği gerçeğini dikkate almamış ve onu kurduğu renkli dünyanın içinde un ufak etmişti. Oysa "Öteki", beylik mesajlar vermeden, inşa ettiği dünyayı kahramanının kişisel cehennemine arka plan olarak atıyor ve en önemlisi de cevabını bilmediği sorular sormuyor. Distopik bir filmde ne kadar derin kazarsanız kazın, dönüş yolunu da hesaba katmak zorundasınız. "Öteki" dönüş yolunu her daim ezberinde tutup, finaliyle çemberi de tamamlamayı başaranlardan. İşte bu yüzden benzer olduğu kadar benzersiz bir film de bu.

"Denizaltı" sonrası Wes Anderson ekolüne dahil edilen Ayoade, anlaşılıyor ki, sadece Ayoade ekolünden geliyor.

Herkese ve her şeye saygı duruşunda bulunmasaydı da olurdu.

ALEXANDER RODNYANSKY ANTON ZLATOPOLSKIY DMITRY RUDOVSKIY SERGEY MELKUMOV SUNAR
BİR FEDOR BONDARCHUK FİLMİ

STALINGRAD

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞININ
SEYRİNİ DEĞİŞTİREN ÇARPIŞMA.

ŞİMDİ
DVD, BAS OYNAT DVD
VE 3D BLU-RAY™ DE!

bir
waj

STAGE'S
RUSSIA

NONSTOP PRODUCTION
ART PICTURES
STUDIO

VT6

CE

COLUMBIA
PICTURES

© 2013 VSB Bank, VOTEX, Necropolis, Min-Sop Production and Art Pictures Studio. Tüm Hakları Saklıdır.
© 2014 Layout and Design Sony Pictures Home Entertainment Inc. Tüm Hakları Saklıdır.

www.SonyPictures.com

SONY

SONY
PICTURES
HOME ENTERTAINMENT

TOM ÇİFTLİKTE

HENÜZ 20 YAŞINDA ÇEKTİĞİ “ANNEMİ ÖLDÜRDÜM” (J’AI TUÉ MA MÈRE, 2009) İLE SINEMA ALEMİNDE KÜÇÜK ÇAPLI BİR bomba etkisi yaratan Xavier Dolan karınca misali çalışmaya devam ediyor. Geçtiğimiz günlerde Cannes’dan ödülle dönen “Mommy” ile beşinci uzun metrajına imza atan Dolan an itibariyle 25. yaşını yeni devirmişti. Peki ama yaratıcılık ve verimlilik, üretkenlikle her zaman aynı doğrultuda mı ilerliyor? Yoksa kimi şeyleri gençliğin verdiği heyecan ve enerjiyle açıklamak daha mı mantığa uygun?

Dolan’ın “Mommy”nin hemen arifesinde çektiği “Tom Çiftlikte” genç sinemacının dördüncü uzun metrajı olmasının yanında şimdilik özgün senaryoya dayanmayan tek yapıtı aynı zamanda. Dolayısıyla Dolan’ın diğer filmlerinde hissedilen otobiyografik öğelerin bu kez nispeten törpülenmiş olduğunu varsaymak da mümkün. Lakin sinemaya uyarlamayı seçtiği materyalin (Kanadalı yazar Michel Marc Bouchard’ın aynı isimli ses getirmiş tiyatro oyunu) Dolan’ın favori temalarıyla büyük ölçüde örtüşmesi “Tom Çiftlikte”yi neredeyse ‘ismarlama’ kıvamına getiriyor.

Bizzat canlandırdığı Tom karakteriyle bir kez daha kalbi kırık, hatta giderek depresif bir eşcinsel portresi çiziyor Dolan. Bu yönüyle film, gerek Dolan’ın önceki filmlerine gerekse eşcinsel sinemasına vâkıf olanlarda biraz ‘deja vu’ hissi uyandırabilir. Kaldı ki, Dolan’ın belki de eleştiriye en açık taraflarından biri filmlerindeki ‘kişisel’ öğesini revize etmenin vakti gelmiş de geçiyorken, kendisinin vaziyeti pek idrak edememiş görünmesi. Sorun Dolan’ın kendi geçmişinden de beslenen kişisel öyküler anlatmasında değil, fakat onlara daha nesnel yahut en azından farklı bir yaklaşım getirememesinde yatıyor.

Örneğin Dolan filmlerinin olmazsa olmazı anne imgesi “Annemi Öldürdüm”den beridir hep aynı yazılımın pek bir yenilik içermeyen sonraki sürümü gibi duruyor. Keza “Tom Çiftlikte”deki anne karakteri de açıkça ifade edilmese de, oğullarıyla sağlıklı bir ilişkisi olmayan, baskın ve hatta marazi bir kişilik

olarak biçim buluyor. Bir an için de olsa Dolan’ın cinsel kimliğiyle muhasebesi ve annesiyle ‘hesaplaşması’ hiç bitmeyecek endişesi kaplıyor içimizi. Her yeni Dolan filminde hangi motiflerle karşılaşacağımızı tahmin etmek daha da kolaylaşıyor sanki.

“Tom Çiftlikte”nin nispeten ivme yakaladığı ve Dolan’ın kişisel hezeyanlarından yakasını kurtarabildiği ender anlar ise Tom ile müteveffa erkek arkadaşının ağabeyi Francis arasındaki, mazoist eğilimler de gösteren gerilimden doğan, Gabriel Yared’in de zekice bir müzik çalışmasıyla desteklediği bölümlere denk gelmekte. Kimi yerde hangi akla hizmetse ‘Hichcockvari bir gerilim’ olarak tanımlanan “Tom Çiftlikte” daha ziyade Claude Chabrol’ün başını çektiği Avrupa gerilim geleneğini örnek almış görünen atmosferiyle ayakta kalıyor. Öteki meseleye gelince; Hitchcock’un ölüsü bile Tom’a nal toplatır, boş beklentilere kapılanlar yol yakinken bir zahmet o yolu geri yürüsün.

Bireyler arası çatışmaları ve Sara ya da Tom’un aklını başına devşirmesini sağlayan barmen gibi psikolojik gerilim unsurunu daha da yukarılara çeken yan karakterleriyle zaten hemen her anında bir tiyatro oyunu intibai yaratan (ve o şekilde kalması daha münasip görünen) “Tom Çiftlikte” bu haliyle de Dolan için bir eksi puan. Bir sinema filmi değil de bir tiyatro oyunu izlemekte olduğu düşüncesini seyircinin zihninden bir türlü çekip alamayan Dolan, sinemasının yalnızca marjinal durum ve karakterler yaratmaktan ibaret olmadığını ispatlama hususunda da sınıfta kalıyor. Dolan açısından alarm zillerinin çalmaya başlamış olmasının sebebi tam da bu işte; temalarını çeşitlendiremezken, sinemanın anlatım araçlarını değerlendirme konusunda da kendini geliştirememiş görünmesi. Ha, yatar kurttan yerler tilki yeğdir dersiniz, bekleyip görelim.

Xavier Dolan’ın özellikle Tom karakteri için oluşturduğu gardırop.

Durduk yere hislenip ağlamaya başlayan eşcinsel klişesi.

ORJİNAL ADI Tom À La Ferme
YÖNETMEN Xavier Dolan
OYUNCULAR Xavier Dolan, Pierre-Yves Cardinal, Lise Roy, Evelyne Brochu, Manuel Tadros
YAPIM 2013 Kanada-Fransa
SÜRE 102 dk.
DAĞITIM M3 (Bir Film)

**“TOM ÇİFTLİKTE”
DAHA ZİYADE CLAUDE
CHABROL’ÜN BAŞINI
ÇEKTİĞİ AVRUPA
GERİLİM GELENEĞİNİ
ÖRNEK ALMIŞ
GÖRÜNEN
ATMOSFERİYLE
AYAKTA KALYOR.**

GEÇMİŞİN İZLERİ

ORJİNAL ADI The Railway Man

YÖNETMEN Jonathan Teplitzky

OYUNCULAR Colin Firth,

Nicole Kidman, Stellan Skarsgård,

Jeremy Irvine, HiroYuki Sanada,

Sam Reid, Tanroh Ishida

YAPIM 2013 Avustralya-
İngiltere-İsviçre

SÜRE 116 dk.

DAĞITIM Chantier Films
(MovieBox)

**“GEÇMİŞİN İZLERİ”,
DAVID LEAN’IN
BAŞYAPITI “Kwai
KÖPRÜSÜ” İLE ROMAN
POLANSKI’NIN “ÖLÜM
VE BAKİRE”SİNİN
SOLUK BİR KOPYASI
OLMAKTAN ÖTEYE
GİDEMİYOR.**

İNSANLIK TARİHİNİN EN KARANLIK DÖNEMLERİNDEN BİRİ 2. DÜNYA SAVAŞI YILLARI. VE BU YILLARI -HER AÇIDAN- RESMEDEN filmlerin sayısı da diğer dönemlere nazaran boy ölçüşülemeyecek oranda. ‘Savaş filmi’ janrının beyazperdedeki nadide örneklerinin çoğu da bu yılları anlatarak edindi bu vasfı. Ustaların büyük bir kısmı da 2. Dünya Savaşı trajedisinin sinematografik çekiciliğine karşı koyamadı ve bu yolla önemli yapıtlar hediye ettiler yedinci sanata. Kimi milliyetçi reflekslerle çekildi, kimiye ‘savaş günahları’na dikkat çeken eleştirel bir ton yakaladı. Tabii ki ikinci kısmı oluşturan filmlerdi bizi kendine çekenler, savaşın kirli yüzünü yansıtanlar.

Jonathan Teplitzky de dördüncü sinema filmi “Geçmişin İzleri”yle (The Railway Man) ustalarının izinden gidip ‘barış çağrısı’ yapmaya çalışıyor, 2. Dünya Savaşı sonrasında sıkça kendini gösteren ‘intikam’ ortak paydasını törpüleyerek ılımlı bir rotayı takip etmeyi deniyor. Ancak bu rotanın standart çizgiden pek sapmayıp sınırlara hapsoldüğünü de söylemek gerek. Yönetmen, gerçek bir hikayeye sırtını dayadığı filmde, ‘geçmişin izleri’ni silip ‘yeni bir hayat’ kurma önerisinde bulunuyor, ama bunu destekleyecek ‘özgün’ hamleler yok çıkımında. Aksine, her şey beklendiği gibi ve klişeler eşliğinde olup bitiyor filmde; savaşın ‘suç’ olduğu vurgusundan ziyade savaşın ‘suçlu’suna yöneliyor ve hedef tahtasına bu olguyu yerleştiriyor. Bunu yaparken de fazlasıyla oryantalist bir bakışla sarılıyor işine, Batılı (hatta Britanyalı) kibrini de peşine takarak.

Hikaye, 2. Dünya Savaşı dönemiyle 1980 yılı arasında bir köprü kuruyor. Japonlar tarafından tutsak edilen ve sistemli bir işkenceye tabi tutulan Britanyalı asker Eric Lomax’ın (ki onun kitabından uyarlanmış film), esaret sırasında yaşadıklarının ruhuna yapıştırdığı travmayı atlatma denemeleri var hikayenin başrolünde.

Karısı Patti’nin yetersiz kaldığı bu denemeler, ‘cellat’ının yaşadığını öğrenmesiyle başka bir yöne evriliyor ve kaçınılmaz ‘yüzleşme’ alıyor sırayı. Bu karşılaşma, hem kurban hem de cellat için yeni bir hayat umudunu yeşertiyor, savaş sonrası travmaların aşılması için de bir kapı aralıyor...

“Geçmişin İzleri”ni iki önemli filmin kırması gibi düşünmek mümkün. Hikayenin 2. Dünya Savaşı yıllarının David Lean başyapıtı “Kwai Köprüsü”nü (The Bridge On The River Kwai) hatırlattığını, Eric Lomax’ın Japon celladı Takeshi Nagase’yle hesaplaştığı bölümlerinse Roman Polanski’nin “Ölüm Ve Bakire”sine (Death And The Maiden) tutunduğunu söyleyebiliriz. Ancak, iki çarpıcı eserin soluk kopyası olmaktan öteye gidemiyor Teplitzky’nin filmi.

Savaş ve işkence meselesini 'insan' boyutuyla ele alan "Kwai Köprüsü" ve "Ölüm Ve Bakire"den aşırıldığı malzemeleriye iyi değerlendiremiyor. Esir kampı atmosferini az çok inandırıcı bir tona yaklaştırırken, 1980'e dönüldüğünde Eric Lomax'ın travmatik hallerinin alabildiğine yapay görüldüğü aşıkır. Lomax ile Nagase'nin karşılaşmasınaysa derinlik katmayı başaramıyor Teplitzky, oldubittiye getiriyor neredeyse. İki adamın uzun yıllar sonra gelen hesaplaşmalarından bir 'sonuç' çıkaramıyor. Lomax'ın "Neden ölmedin?" sorusuysa içerdığı çok boyutlulukla en can alıcı replik gibi duruyor burada. Ancak bunun da bir süre sonra havada asılı kaldığını ve tek boyuta indirgendini söylemek lazım.

Oyunculuklar açısından, Eric Lomax'ın iki devrini canlandıran Colin Firth ve Jeremy

Irvine'ın öne çıktığı "Geçmişin İzleri"nde Nicole Kidman ve Stellan Skarsgård'ın da 'etkisiz eleman' kontenjanından hikayeye dahil olduklarını görüyoruz. Sonlara doğru kadraja giren Hiroyuki Sanada ise 'özür dilemek'le 'ezilmek' arasındaki ince çizgide gezinmiyor pek.

Bütün bu oyuncular, fazlasıyla dağınık ve toparlanmasa imkansız gibi görünen hikaye içinde bir oraya bir buraya savruluyorlar, inanmadıkları bir atmosfer içinde. İzleniyor mu dersiniz, izleniyor deriz ama baştan sona bir 'eksiklik' duygusu eşliğinde.

Esir kampı sahneleri açık ara önde görünüyor.

Finalde herhangi bir sebep-sonuç ilişkisi kurulamıyor.

**ERIC LOMAX'IN İKİ
DEVİRİNİ
CANLANDIRAN COLIN
FIRTH VE JEREMY
IRVINE'IN ÖNE
ÇIKTIĞI FİLMDE NICOLE
KIDMAN VE STELLAN
SKARSGÅRD 'ETKİSİZ
ELEMAN' GİBİLER.**

DHOOM: 3

YÖNETMEN Vijay Krishna Acharya

UYUNCULAR Aamir Khan,

Katrina Kaif, Abhishek Bachchan,

Tabrett Bethell, Jackie Shroff,

Uday Chopra

YAPIM 2013 Hindistan

SÜRE 172 dk.

DAĞITIM Pinema (Tanweer)

İLK İKİ BÖLÜM
SİNEMALARIMIZA
UĞRAMADIĞINDAN,
MERAKLISI DIŞINDA
İZLEYENİ BULMAK ZOR
OLSA GEREK. NEYSE Kİ
“DHOOM: 3” DİĞER İKİ
FİLMDEN BAĞIMSIZ DA
İZLENEBİLİYOR.

HİNT SINEMASINDAN VİZYONUMUZA PAT DİYE DÜŞEN “DHOOM: 3”, SONUNDAKİ RAKAMDAN DA ANLAŞILDIĞI ÜZERE popüler bir serinin üçüncü filmi. İlk iki bölüm sinemalarımıza uğramadığından, meraklısı dışında izleyeni bulmak zor olsa gerek. Filmde ‘ama’ yerine bol bol kullanılan sözcükle söylersek; ‘lakin’ sorun değil. “Dhoom: 3” diğer iki filmden bağımsız da izlenebiliyor.

2004’te başlayan serinin ilk filminde ana karakterler; polis Jai Dixit (Abhishek Bachchan) ve Ali (Uday Chopra) idi. Kanunlara nizamla harfi harfine uymayı seven Jai, soygunlar yapan dört kişilik bir motosiklet çetesini yakalamak için harekete geçiyor, yanına da yardımcı olarak motosiklet konusunda uzman olan ve bazen illegal işlere de bulaşan Ali’yi alıyordu. Böylelikle dokuz yıl önce, bir çeşit ‘zıt ikili’ şablonu oluşturan Jai ile Ali’nin maceraları başlamış oldu. Jai, tekmeleri, tokatları, yumrukları ve zekasıyla hikayenin ‘sert adalet’ kısmını temsil ederken, her şeyi geç anlayan, saf, iyi niyetli, sürekli evlenme hayalleri kuran, hafif kıt zekalı Ali de komedi unsuru olarak tabloyu tamamlıyordu. Birbirinden güzel kızların her yerde her an uçuşan saçlarıyla dans ettikleri, küçük aşk dokunuşlarının eksik olmadığı bu ‘polis yanlısı’ aksiyon, baş döndürücü takip sahneleriyle meşhur “Hızlı Ve Öfkeli” (Fast & Furious) serisini de çağrıştırırken, Türk seyircisi için bir de sürpriz barındırıyordu. Tarkan’ın meşhur ettiği “Şıkıdım” şarkısının Hintçe versiyonuyla hazırlanmış bir dans sahnesi...

Muhtemelen Hindistan’daki ‘kurallar’ gereği polisin her fırsatta küçük ‘nutuk’lar çektiği ve hırsızların ne yaparlarsa yapsınlar sonunda adalet karşısında kaybettiği serinin ikinci filmi de aynı rotayı takip etti. İlkinin gördüğü ilgi üzerine çevrilen “Dhoom: 2” (2006), bu kez büyüyen bütçenin de yardımıyla Hindistan’dan Rio’ya uzanan bir soygun serüvenine dahil

ediyordu seyirciyi. Hint sinemasının popüler yüzlerinden Hritnik Roshan’ı uluslararası bir hırsız; Aishwarya Rai’yi ise ona âşık Sunehri rollerinde Jai ile Ali’nin yanına yerleştiriyordu film. Klip mantığıyla ilerleyen, araya izleyiciyi büyüleyen dans sahneleri serpiştiren “Dhoom: 2”den yedi yıl sonra sıra üçüncü filme geldi.

Bollywood’un çok izlenen filmleri arasında yerini alan, bütçesiyle, ‘aşk-komedi-aksiyon’ bileşkesiyle ve Hollywood’dan ödünç alınmış hızlı kurgusuyla “Dhoom” serisi, son macerada Amerika’ya uzanıyor. İlk iki filmi görmediyseniz ziyarı yok demiştik, zira Jai ile Ali’nin önceki yaşamlarıyla ilgili hiçbir bağlantı kurmuyor film. “Dhoom: 2”de Jai’nin karısının hamile olduğunu, Ali’nin de gönlünü bir güzele kaptırdığını görmüştük. “Dhoom: 3”te onları sadece birlikte çalışan iki Hintli polis olarak algılıyoruz.

Film 1990 yılında Amerika’da başlıyor. Tek geçim kaynağı olan Hint Sirkî’ni banka borcu yüzünden kapatmak zorunda kalıp intihar eden bir baba ve oğluyla tanışıyoruz filmin başında. Oğul Sahir (Aamir Khan) büyüyor ve günümüzde o bankanın farklı şubelerini soyarak paraları insanlara dağıtmaya başlıyor. Doğal olarak Jai ve Ali de onun peşine düşüyorlar.

Bu hikaye ekseninde yine aynı formülleri uygulayan “Dhoom: 3”, Hintli oyuncular olmasa tamamen bir Amerikan prodüksiyonu görünümü taşıyor. Batı gençliğini hedef alıp, çok az yerel figür taşıyan dansları da çıkardığımızda, “Hızlı Ve Öfkeli” serisiyle aşık atmaya çabalayan bir film çıkıyor ortaya. Aslında Hindistan gerçekleriyle uzaktan yakından hiçbir ilgisi olmayan, tamamen Batı özentisi bir ‘kaçış sineması’ örneği bu. Bollywood’un modern

makyajlarla süsleyip, türlü formülleri birleştirerek üç saat süresince seyirciye ‘tatlı dakikalar’ yaşattığı bir eğlencelik.

Ancak ilk iki filme oranla “Dhoom: 3”te daha derli toplu bir anlatımın hakim olduğunu söylemek gerek. Bankayı batırmaya çalışan Sahir karakterinin derinlerine inmeyi deneyen, ipucu vermek gibi olmasın ama Sahir’in ‘otistik ikizi’yle olan sahnelerinde psikolojik açıdan da ilginç şeyler söylemeyi deneyen film, çok eşelenirse bir ‘kapitalizm eleştirisi’ de taşıyordur belki... Fazla umuda kapılmadan seriyi keşfetmek adına izlenebilir.

Otistik kardeş Samar ile Aaliya’nın ‘aşkı’, bazı sahnelerde göz yaşartacak denli etkileyici.

Jai ile Ali, karakter olarak üç filmidir halen karikatür düzeyini aşabilmiş değiller.

**HİNTLİ OYUNCULAR
OLMASA FİLM BİR
AMERİKAN
PRODÜKSİYONUNU
ANDIRIYOR. DANSLARI
ÇIKARINCA, “HIZLI
VE ÖFKELİ” İLE AŞIK
ATMAYA ÇALIŞAN BİR
FİLM KALİYOR ELDE.**

EJDERHANI NASIL EĞİTİRSİN 2

★★★★★

ORJİNAL ADI How To Train Your Dragon 2

YÖNETMEN Dean DeBlois

SESLENDİRENLER Jay Baruchel,

Cate Blanchett, Gerard Butler

YAPIM 2014 ABD

SÜRE 102 dk.

DAĞITIM The Moment Entertainment

ANIMASYON SİNEMASINDA USTA YÖNETMENLİK KONUSUNDA BİR ÖRNEK İSTENİRSE BU FILMİ RAHATLIKLA SÖYLEYİN!

2 OTO YAPIMI İLK FİLM DE GÜÇLÜ BİR FİLMİ ASLINDA. SERİNİN İKİ FİLMİ DE BAŞLAYIP BİTEN MACERALARDAN OLUŞUYOR olsa da epik bir üçleme tadı bırakıyor izleyicisinde. Bunun en büyük sebebi özellikle de bu devam filminde hem senarist hem de yönetmen olarak görev alan Dean DeBlois...

İlk filmde bir ayağını kaybetmiş bir genç viking olan Hıçkıkık, bu sefer biraz daha büyümüş olarak çıkıyor karşımıza. Hem arkadaşı hem de ustalıklı sürdürdüğü ejderhası Dişsiz ile birlikte babasının ona devredeceği şeflik görevini üstleneceği zamana kadar özgürlüğünün tadını çıkarmaktadır. Ancak bir rastlantı sonucu keşfettiği ejderha avcıları, Hıçkıkık ve arkadaşlarının yepyeni bir düşmanla tanışmasına neden olur. Ailesini ve tek kolunu ejderhalara kaptırmış, bu yüzden de intikam yemini etmiş Drago bütün ejderhaları etkisi altına alıp onları insanlara saldırtmayı planlar...

Filmin bildiğimiz klişe animasyon mesajlarıyla pek ilgisi yok. İlkinde de öyleydi gerçi, nitekim biz başka hiçbir animasyonda kahramanın sakat

kaldığını izlememiştik! İkinci filmde Hıçkıkık bir kez daha büyük bir kayıp yaşıyor. İlkinden daha sert olan bu devam filminde Hıçkıkık'ın büyüüp bir erkek hatta lider olma macerasına yeni bir halka ekleniyor. Acılarla, neşeyle, aşkla, kayıplar ve kazançlarla dolu sancılı bir yol bu. Böyle olunca çizgileri yumuşak olsa da aksiyon sahneleri dahil bildiğimiz anlamda bir çocuksuluk barındırmıyor film. Trajik olmaktan korkmadığı gibi ölçülü cinsel imalarda bile bulunuyor üstelik...

Ama asıl değeri filmin yönetmenliğinde saklı. Sanki kamerasıyla bütün o ejderhalara binmiş DeBlois. Sanki hep Hıçkıkık'ın arkasında omuz kamerasıyla koşturmuşlar... Dev mekan setlerinde asla kaybolmadan, epik bir film mantığıyla çalışan bir mizansen anlayışı ve lezzetli kadrallarıyla değişik bir animasyon keyfi yaşıyor izleyici.

Bourne serisinin de müziklerine imzasını atan John Powell'in 'score' müzikleri yine çok başarılı!

Filmi orijinal sesleriyle izleyemiyoruz... Dublajı başarılı yapılmış olsa da, orijinaline bir kopyayla yer verilmeliydi!

EJDERHANI NASIL EĞİTİRSİN 2

GEÇMİŞİN İZLERİ

ÖTEKİ

TOM ÇİFTLİKTE

	BİLGEHAN ARAS	OKAN ARPAÇ	TUNCA ARSLAN	BURAK GÖRAL	MURAT ÖZER	OLKAN ÖZYURT	BURÇİN S. YALÇIN
DHOOM: 3		★★					
EJDERHANI NASIL EĞİTİRSİN 2				★★★★			
GEÇMİŞİN İZLERİ	★★	★★★★			★★		
ÖTEKİ		★★★★					
TOM ÇİFTLİKTE					★★		
ASABI ADAM				★★			
BAŞKANLARIN HİZMETKARI	★★★★	★★★★			★★★★	★★★★	
KAN BAĞLARI	★★★★	★★		★★★★	★★		★★★★
KARDEŞİM İÇİN	★★★★	★★★★			★★★★		
KARIŞIK AİLE	★★	★★		★★	★★		
KIŞ UYKUSU	★★★★★	★★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★
LOCKE			★★★★				
MALEFİZ	★★	★★★★★		★★★★	★★	★★	★★★★
MUPPETS ARANIYOR		★★		★★★★	★★		
PARİSTE BİR HAFTA SONU						★★★★	★★★★
SON ŞANS				★★★★	★★★★		
SUÇ ŞEHİRİ				★★	★★		
TAMAYA: İFRİT					★		★
TUTTURAMAYANLAR	★						
YARININ SINIRINDA		★★		★★	★★	★★	★★
YENİ BAŞLAYANLAR İÇİN VAHŞİ BATI	★★	★★★★		★★	★★		★★
YÜKSEK RİSK			★★★★★			★★	
CARRIE: GÜNAH TOHUMU	★★	★★		★★	★★		★
SAROYAN ÜLKESİ					★★★★	★★★★	
SİLSİLE		★★★★		★★★★	★★★★	★★★★	

İSLAMİ SİNEMA'NIN ÇIKMAZI-11: AYŞE ŞASA'NIN ARDINDAN...

“Bizimkilerden çok farklı bir macera” yaşamış, İslami sinemanın ülkemizdeki **ezeli** çıkmazının aşılması konusunda kafa yormuş, **‘hayal’**in değil **‘rüya’**nın peşine düşen **‘inançlı ve şuurlu’** bir sinema insanının, Ayşe Şasa’nın ardından birkaç not...

ATILLA DORSAY, “YEŞİLÇAM GÜNLÜĞÜ”NE YAZDIĞI ÖNSÖZDE (EYLÜL 2002), KİTABIN YAZARI AYŞE ŞASA HAKKINDA ŞÖYLE DER: “AYŞE ŞASA, ADINA TASAVVUF DENEN ÇİLELİ AMA MÜKAFATLANDIRICI yolda adım adım ilerliyor, sanki ruhunu geniş bir umman gibi uzanan inananlar ordusunun içinde kayıp, küçük ama anlamlı bir varlık olarak yeniden yaratıyordu. Ve tüm bunlar onun o ilk aşkına, yani sinemaya olan tutkusunu azaltmıyor, tersine yeni duraklara doğru sürüklüyordu. Ne özel, ne şahsi, ne farklı bir macera... Bizimkilerden ne farklı bir macera...”

Geride senaryolarıyla kalıcı izler, sinema yazılarıyla da izler bırakmış olan Ayşe Şasa’nın ölüm haberini alınca, Atilla Dorsay’ın kulaklarını çınlattığını tahmin ediyorum. Çünkü son üç dört yıl boyunca, SİYAD’ın onur ödülleriinden birinin Şasa’ya verilmesi için epey ısrar etti Dorsay ve açık söyleyeyim ki bu öneriye hep karşı çıktım. İtirazım, herhangi bir politik ya da inançsal gerekçeye dayanmıyordu elbette. Yalnızca, “Ayşe Hanım böyle bir ödülü almaya gelir mi?” diye soruyordum, Dorsay, “Sanmam...” diyordu. “Törene gelme bile ödülü kabul eder mi?” sorusuna da sevgili onursal başkanımızın yanıtı çok değişik olmuyordu: “Doğrusu kuşkuluyum, büyük olasılıkla kibarca reddeder.” Hiç kimseye “Size ödül vermek istiyoruz, kabul eder misiniz etmez misiniz?” diye sorulamayacağı için de konu kapanıyordu. Kısacası, Dorsay’ın her zamanki incelikli düşünüş tarzı ile benim ‘düz mantığım’ bu konuda uyuşmadı ve Ayşe Şasa’nın adı, “Kibirli şarap tadımcılarına benziyorlar” dediği eleştirilenlerin örgütü SİYAD’ın ödülüyle yan yana yazılamadı.

Geçirdiği büyük zihinsel-düşünsel değişim ya da birbirini besleyen inziva-

şizofreni süreçlerine değinmeden bir Ayşe Şasa yazısı kaleme almak pek kolay değil kuşkusuz... Yine de “Bizimkilerden çok farklı bir macera” yaşamış, İslami sinemanın ülkemizdeki ezeli çıkmazının aşılması konusunda kafa yormuş, yedinci sanatın önemini kavramış ‘inançlı ve şuurlu’ bu sinema insanının ardından birkaç not düşmek zorundayım. Tabii ki “Türk sinemasının tarihi, gerekse film düşüncesinin serüveni, bir Ayşe Şasa’dan önce, bir de Ayşe Şasa’dan sonra diye iki döneme ayrılarak anlaşılabilir ve yazılabilir ancak...” (Yusuf Kaplan, Yeni Şafak, 17 Haziran) şeklinde bir değerlendirmeye katılmam mümkün değil. Şasa’nın bırakın sinema tarihimizi, İslami sinemanın ülkemizdeki ‘dar’ alanında bile ‘öncesi-sonrası’ ayrımıyla belirleyici bir rol oynadığını düşünmüyorum. Bunun gibi, 1990-1995 arasında Dergâh dergisindeki yazılarının derlendiği “Yeşilçam Günlüğü” kitabının da bazı ilginç vurgular barındırmakla birlikte, ‘ilk ve son metin’ olmak gibi olağanüstü özellikler taşımadığı kanısındayım. Tam tersine, çitasını “Tarkovski’ye şükran borçluyuz”dan, İslami sinemacıların klasik Bergman-Bresson hayranlığından daha fazla yükseltmediğini, Wittgenstein’dan dem vurmanın ötesine geçemediğini söyleyebilirim. “Kendini yeniden gündeme getirmek durumunda” bulunan “çok gecikmiş bir şuurun”, en azından 1990-95 arasındaki arayışı boyunca, örneğin İran sinemasından, Filistin ya da değişik Arap ülkelerinin sinemasından, yani ‘Doğu’dan hiç söz etmemesi anlaşılır şey değil bana

sorarsanız. Ya da “Hünkârın Bir Günü” (Osman Sınav), “Danimarkalı Gelin” (Salih Diriklik), “Kelebekler Sonsuza Uçar” (Mesut Uçkan), “Veysel Karani” (İsmail Güneş), “Bize Nasıl Kıydınız” (Metin Çamurcu), “Bosna, Mavi Karanlık” (Yücel Çakmaklı) gibi filmlerin 1994 yılında Şasa açısından ‘Sinemamızın iftihar listesi’nde yer almasının

ciddiye alınacak yanı var mı? Şasa, “Olağanüstü bir değişimin eşiğindeyiz” demiş bu saydığım filmlerden hareketle... Aradan tam 20 yıl geçtiğini anımsatmakla yetineyim!

Tartışılacak ve ‘milat’ oluşturduğu noktada yol gösterecekse, işe şuradan, Şasa’nın şu saptamasından başlansın:

“Bu arada, ideolojik İslamın öncülüğünü yapmaya çalışan o ‘İslami film’lerimizin konumu gözardı edilemez. Onların da kartondan, plastikten, işporta malı ‘kitsch’den aldığı payı incelemek, ayrı konu alanları oluşturur. Sözgelimi, aksesuar başörtüler bağlayıp slogan attırarak varılacak İslam’ın stratejisi de, karton ve plastik nesneler cehennemine, nihai bir operet anlayışına baştan yenik görünüyor.” (“Sahici Olmayanın İğretiliği”, Yeşilçam Günlüğü, s. 109)

Tartışılırsa, “Silahı aşk ve dua olan derviş” bir sinemacı, ‘kamera deneni aracın profan ufkunu delip, onu şühud aleminin sırlarına doğrultabilir” belki de... (Profan: Din dışı / Şühud: Şahit olma)

Huzur içinde yatsın...

Haftaya görüşmek üzere. Sinema salonunu en son siz terk edin!

GARİP

Sinemada ve TV’de bugüne kadar sayısız sansür uygulaması gördük elbette ama **Memduh Ün’ün** “Garip” (1986) filminin TRT’de başına gelenler, **hepsinden ‘garip’** olsa gerek!

KEMAL SUNAL’IN DAHA ZİYADE 1970’LERDE ÇEVİRDİĞİ KOMEDİLER SEVİLİR, MALUM. USTA OYUNCU, 1980’LERDE İSE KOMEDİLERİN YANINDA DRAMATİK ROLLERE DE SOYUNUR. “KIRACI”, “YOKSUL”,

“Düdüdü Dünya” gibi yapımlarla seyirciye başka bir yüzünü daha göstermek ister. Bir bakıma Charlie Chaplin’in komediyle dram arasında mekik dokumasına öykünmedir belki de Kemal Sunal’ınki... Memduh Ün’ün 1986’da yönettiği “Garip”, bu tarife uyan filmlerindendir. Gülmecenin epey geri planda kaldığı, melodramla dram arasında gezinen ve seyircinin gözyaşlarını hedefleyen bir yapımdır “Garip”.

Camcılıktan balon satıcılığına, ayakkabı boyacılığına kadar ne iş olsa yapan adamın, bir gün sandalda bulduğu terk edilmiş bebeğe sahip çıkıp onu büyütmesini, zaman içerisinde mükemmel bir baba-kız olmalarını anlatır. Bir zaman sonra küçük bebeği terk eden ‘anne’ ortaya çıkacak ve bu ‘garibin’ elinden ‘kızını’ almaya çalışacaktır.

Charlie Chaplin’in unutulmaz klasiklerinden “Yumurcak”ı (The Kid, 1921) bilenler, “Garip” in o filminden yapılan

serbest uyarlama olduğunu fark etmişlerdir. Kemal Sunal’ın neredeyse hiç ‘küfürsüz’, tamamen aileye ve çocuklara yönelik filmlerinden olan “Garip”, dönemin TRT’si için de rahatlıkla yayımlanabilecek türdendir. Nitekim Kurban Bayramı’nın birinci gününe denk gelen 13 Temmuz 1989 tarihinde, öğleden sonra ekrana gelir film. Fakat daha önce video kasetten izlemiş olanları, finalde bir sürpriz beklemektedir. En dramatik sahne olan, bütün düğümün çözüldüğü ve gözyaşları eşliğinde “Son” yazısının çıkacağı bölüm tamamen kesilmiştir. TRT kendi kafasına göre bir ‘final’ belirleyerek Memduh Ün’ün filminin son dakikalarını yok eder. Bu inanılmaz sansürün sebebi ise, küçük çocuğun babasından ayrılmamak için direnmesi ve yüksek bir yere çıkıp herkesi kendini oradan atmakla, yani intiharla tehdit etmesidir.

İşin aslı daha ilginç bir mevzuya dayanıyor. Ocak 1987’de yayına giren, Orhan Aksoy’un yazıp yönettiği “Saat Sabahın Dokuzu” adlı dizi TRT’nin o dönem epeyce başını ağrıtır. Meral Oğuz ile Sadri Alışık’ın başrolleri paylaştıkları

dizinin ilk bölümünün girişinde, Oğuz’un canlandığı Necla karakterini, işine son verildiği için yüksek bir binadan intihara teşebbüs ederken görürüz. İlerleyen günlerde önce 16 yaşındaki Nazire Yiğit, İstanbul Sanayi Odası’nın 4. katından kendini atmaya teşebbüs eder, ölümden kurtulur ve bu diziden etkilendiğini söyler. Hemen ardından İzmir’de yine 16 yaşındaki bir öğrenci; Arzu Uysal, Konak Meydanı’ndaki belediye binasının dördüncü katından atlayarak intihar eder. Ertesi gün gazetelere bu kez Adana’dan bir haber düşer. Karnelerindeki zayıf yüzünden Zeycan Seven ve Fatma Gözüaçık adlı kız öğrenciler 8 katlı apartmandan atlamak isterler ama kurtarılırlar. Hepsi de diziyi suçlamaktadır. Tam her şey duruldu derken birkaç gün içinde sekiz kişi daha bir yerden atlayarak intihar edince, olay toplumsal bir felakete dönüşür, TRT savunma vermek zorunda kalır.

İşte bu inanılmaz olaylardan ötürü iki yıl sonra yani 1989’da TRT “Garip” filminin ‘intiharlı’ finalini tümünden makaslayarak, tarihinde de bir ‘ilk’e imza atmış olur.

AYLIK SİNEMA DERGİSİ

Altyazı

HAZİRAN 2014

Gezi'den Sonra: Video, Kısa Film ve Belgeseller

Cannes 2014: Kış Uykusu ve Yarışma Filmleri

Çiftgezerler: Öteki, Düşman, Ben O Değilim

Kieslowski'nin Ezgileri: Zbigniew Preisner

Angelopoulos'un Kalem: Petros Markaris

Trans X İstanbul: Balerinanın Eteğinde

+ HEDİYE AFIŞ: PİSLİK

www.altyazi.net

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

VAROLUŞ

“Varoluş” (**eXistenZ**, 1999), tıpkı “Matrix” gibi, 90’lı yıllarda bilgisayar vasıtasıyla yaratılan **sanal gerçeklikteki** gelişmeleri beyazperdede taçlandıran en geniş perspektifli filmlerden. Çağdaş olarak sesi “Matrix”inki kadar gür çıkmasa da, sanal gerçeklik meselesine boyut atlatma konusunda **David Cronenberg’in** “Varoluş”unun da öncü kimliği var. Mümkün olduğunca **sabit planlar çekiyor** usta bu filmde, kamerasını zorunlu kalmadıkça hareket ettirmemeye çalışıyor... Neresinden bakarsanız görülmesi şart yapıtlardan biri.

DAVID CRONENBERG TEMEL TAKINTILARINI VE BEYİN KIVRIMLARINDAKİ FARKLI İMGELERİ DAİMA EN ÖZGÜN SİNEMASAL ANLATIMLARLA BİR ARAYA GETİRMEYİ BAŞARMIS BİR YÖNETMEN. SON YILLARDA ÇEKTİĞİ BAZI ‘DÜZ’ FİLMLERİ SAYMAZSAK, ONUN FİLMLERİNE KATLANMAK HER İZLEYİCİNİN HARCİ DEĞİL. KABUL: TEMALARI, öncelikle belirtmek gerekir ki, ‘iğrenç’. Zaman zaman, onun filmlerine bayılanların bile itiraf etmek zorunda oldukları bir yargı bu. Öykülerinin izleyiciye iğrenç gelmesinin arkasında temelde birbiriyile bağlantılı iki neden yatar: İlki Cronenberg’in sinema yapmaktaki ana amacının insanoğlunun bilinçaltının en derin köşelerindeki iğrençlikleri sergilemek olması, haliyle izleyici, kendi varoluşunda bulunan iğrençliklere tanık olmaktan hoşlanmıyor, bunlara dayanamıyor.

İkincisi Cronenberg’in sinemanın genel işlevinin bu olduğuna inanması. Tüm bu iğrençlikleri deşmek içinse masaya yatırdığı imge genellikle ‘beden’. Fakat bir noktayı vurgulamak gerek: Her türlü bedeni, her türlü ‘bütün’ü mercek altına yatırmanın bugün ‘biz’i anlamının en doğru yöntem olduğunu düşünüyor o. Bazen bir otomobili, bazen bir sineği, bazen bir kurbacıyı, ama genellikle bütün halindeki bir insan bedenini inceliyor ve her sanatçı gibi bulgularını bizimle paylaşıyor. Onu sıradan sinemacılardan ayıran şey, son derece

cesaret isteyen araştırmalara girişmesi.

Howard Shore’un donuk tınlarına eşlik eden tuhaf imgeler... Nedir bu üst üste bindirilmiş tuhaf şeyler? Ya da daha doğru bir soru: Neyi temsil ediyorlar? Muğlak. Böylece açılış jeneriğini bu sorularla noktalıyoruz.

Allegra Geller (Jennifer Jason Leigh) için ölüm fetvası verilmiştir. O da bir suikasttan kurtularak Ted Pikul’la (Jude Law) kaçır. İkisi Allegra’nın ısrarları sonucu ‘eXistenZ’e girer. Orada tam olarak neler olmaktadır? Oyun game-pod’lar ve bir göbekbağı vasıtasıyla insan bedenine yüklenir. Diğer bir deyişle insan bedeni sanal aleme geçen oyun portalının ta kendisidir.

Gelelim game-pod ve adına eXistenZ denen o şeye... Game-pod’lar erkek ve kadın cinsel organının bir karışımı mı yoksa sadece cinselliği çağrıştırmak amacıyla mı yuvarlak hatlara sahip? O halde, Allegra neden kendi yarattığı oyunu anaç tavırlarla korumaya çalışıyor? Yoksa game-pod, insan yavrusunun bir karşılığı mı? Nihayetinde o da bir insan ürünü. Pikul iğdiş edilmekten korktuğu için mi bioport taktırmıyor? Gas (Willem Dafoe), istasyonda oyunun yaratımı için “Tanrı, teknisyen” der. Oyun vasıtasıyla, kendisine, olabilecek en gerçekçi biçimde bir ‘varoluş’ yaratan insanoğlu tanrılaşmakta mıdır?

David Cronenberg bu filmde insan dışını de ağızlardan çekiyor ve bir silahın mermisi olarak kullanıyor. Usta, her zamanki gibi insan bedenini yapıçözümüne uğratma çabasında. Hatta yalnızca insanı değil, içinde yaşadığımız 'bütün halindeki' dünyayı yapıçözümüne uğrattıyor Cronenberg, yarattığı sanal varoluşla. Bizi çelişkilerimizle baş başa bırakıyor: Bir kurbağanın bıçakla ikiye yarılışını izlemeye dayanamazken insan; önüne, pişmiş, lezzetli bir yemek olarak geldiğinde bu kurbağayı neden afiyetle yer?

Aslında, her Cronenberg filmi, izleyicisi için bir oyundur da. Filmin adından başlayalım: eXistenZ, oyun içindeki bir oyunun adı değil mi? Asıl oyunun adı transCendenZ ya da pilgrImage (aslında, asıl mı emin de değiliz) olduğuna göre eXistenZ isminin önemli mi, önemsiz mi olduğuna karar vermek zor değil mi?

Peki ya Cronenberg'in şirket, haliyle kapitalizm eleştirisi... Tüm bu oyun muamması ve gerçekliğin deformasyonu Antenna Research ya da Cortical Systematics gibi, oyun tasarımlarının patentini alan şirketlerin başının altından çıkmıyor mu? Bu şirketler iki başlı tuhaf gözlü yaratıkların (amfibi'lerin) ortaya çıkmasının baş sorumlusu değiller mi?

Ya Cronenberg'in sinemasal tercihleri... Mümkün olduğunca sabit planlar çekiyor usta bu filmde, kamerasını zorunlu kalmadıkça hareket

ettirmemeye çalışıyor. Nadir de olsa önemli sahnelere vurgu yapmak için bu sahneleri uzun tutuyor. Birkaç kaynaktan gelen, sıcak, loş bir ışıklandırma sunuyor bize, bilhassa iç mekanlarda. Kahramanlarımız oyunun içine girerlerken yönetmenin herhangi bir bilgisayar efektine başvurmaması da ayrıca anlamlı!

Finalde de karakterleri ile izleyici arasındaki özdeşleşmeyi adeta tersyüz ediyor Cronenberg. O ana kadar hep anti-eXistenZialist'lerden kaçmış olan Allegra ve Ted finalde anti-transCendenZialist karakterler olarak karşımıza çıkıyorlar. Bu neresinden bakarsanız bakın hınzırca bir senaryo numarası.

90'lı yıllarda belki de en köklü gelişmeler bilgisayar alanında olmuştu. Bununla birlikte, daha önce bizi tüm varlığımızla bilgisayarların içine yerleştiren pek az film oldu. "Varoluş", tıpkı "Matrix" gibi, 90'lı yıllarda bilgisayar vasıtasıyla yaratılan sanal gerçeklikteki gelişmeleri beyazperdede taçlandıran en geniş perspektifli filmlerden. Çağdaş olarak sesi "Matrix"inki kadar gür çıkmasa da, sanal gerçeklik meselesine boyut atlatma konusunda Cronenberg'in "Varoluş"unun da öncü kimliği var.

Ve merak etmeyin, Cronenberg her zamanki gibi doğruyu söylüyor: Evet, hâlâ oyunun içindeyiz!

II. DÜNYA SAVAŞI'NIN EN İYİ 11 FİLMİ

Sinemaya meraklı olup da “Güzel bir II. Dünya Savaşı filmi olsa da izlesek” demeyen biri var mıdır? Bu hafta gösterime giren “**Geçmişin İzleri**”ni bahane ettik, sinemanın farklı veçhelerinden 11 filmin bu travmayla nasıl baş etmeye, onu **tarihe ne gibi yöntemlerle** oturtmaya çalıştığına bakalım dedik.

SAYISIZ İNSANIN HAYATINI KAYBETTİĞİ, İNSANLIK TARİHİNİN EN büyük suçlarından birine, Yahudi soykırımına zemin sağlamış II. Dünya Savaşı ve sinemanın ilişkisi, kağıtta görünenin aksine halen gayet çatışmalı... “Güzel bir II. Dünya Savaşı filmi” tanımının jargonda kendine yer ettiği gerçeği de gösteriyor; II. Dünya Savaşı temsilleri bir travmayla toplu halde baş edebilme çabasının halen en ilginç haller aldığı alan. II. Dünya Savaşı’nı retro bir estetiğe bahane olarak kullananından en sertine bu savaşa dair her film, sinemanın tarihle ilişkisine, seyircinin filmlerle alışverişine dair bir şeyler söylüyor. Tabii külliyat yoğun, listemiz kısıtlı. Ama yelpazemiz geniş. 1940’lardan bugüne çevrilen düzinelerce film arasından elbette sizin tercihiniz daha farklı olabilirdi ama seçtiğimiz 11 örneğin de yerinin ayrı olduğunu yazıyı okumaya başladıkça fark edeceksiniz.

1 SCHINDLER’İN LİSTESİ (SCHINDLER’S LIST, 1993)

Gösterime girdiğinde nasıl bir sarsıntıya yol açtığına dair sayısız örnek akla gelebilir. Ama en ilginç böylesi vahim bir hikayenin, bir sitcom’a; “Seinfeld”e konu olması. Hatırlarsınız, Jerry Seinfeld “Schindler’in Listesi”ne kız arkadaşıyla beraber gider... Yahudi komedyenin film sırasında kız arkadaşıyla öpüşmesi, Seinfeld ailesinde büyük çaplı bir üzüntüye yol açar ve bölüm boyunca Jerry kendini aklamaya çalışır. Belki ilk tepkiniz “Schindler’in Listesi” bir sitcom’un mezesi mi yapılacaktır?” olabilir. Ancak Spielberg’in bu başyapıtını özellikli kılan yanı da bu... Malum, insanoğlunun bu en büyük travmasının sinemadaki temsillerindeki en büyük handikap, onu etkisizleştirecek klişelere hapsedmektir. Spielberg ise üç saati aşkın bu destanıyla söz konusu insanlık suçunun klişelere hapsedilemeyecek kadar mühim olduğunu gösteriyor.

2

4

3

5

2 PİYANİST (THE PIANIST, 2002)

Kendisi de toplama kampı mağduru Roman Polanski'nin anılarıyla yüzleşmesi 2002'ye kadar mümkün olmadı belki ama sonuç, bu kadar beklemeye değecek bir başyapıt oldu. Ustanın kendi anılarından değil, Polonyalı müzisyen Szpilman'ın hikâyesinden uyarladığı "Piyaniist" in belki de en ayrıcalıklı yanı, perspektifi epik çatışmalardan, insanların birer numaradan ibaretmiş gibi gösterildiği katliam dökümlerinden sadece tek bir soykırım mağdurunun bakışına transfer etmesiydi. Ki bu tutumun bir perspektif daralması değil, aksine kıyımın boyutlarını daha iyi anlamak için ideal yöntem olduğunu film her sahnesiyle belli ediyordu. Kahramanımızın kaçmayı başarıp sığındığı evde yakalandığı Polonyalı komşusunun gözlerindeki nefret, tüm bu katliamı hazırlayan koşulları algılayabilmek için ciltlerce analize bedeldi.

3 SOYSUZLAR ÇETESİ (INGLOURIOUS BASTERDS, 2009)

Quentin Tarantino ve II. Dünya Savaşı! Daha tehlikeli bir kombinasyon düşünülebilir mi? Bir tarafta hayatı sinemadan ibaret gören bir anlayışın sinema tarihine muzip bakışı, diğer tarafta ciddiyetten ödün verilmemesi gereken bir mesele... Ancak Tarantino'nun bu tutumunu kıyasıya eleştirenlerin gözardı ettiği bir marifeti var: Sinemanın hayatımızda tuttuğu yeri gösterme noktasında Tarantino'nun eline su dökcek çok fazla insan yok. Kabul edelim, II. Dünya Savaşı filmleri kendi bir ucu B filmlerine, 'exploitation' sinemasına, diğer ucu büyük ölçekli yapımlara varan koca bir janr. Tarantino'nun bu gerçeği işkence filmlerinden, savaş maceralarından devşirdiği bir perspektifle yüzümüze çarpması ise sadece soykırımın sinemada temsili üzerine düşündürebildiği için bile değerli.

4 AMİN (AMEN., 2002)

Dünyanın hâlâ insanlık suçu mefhumundan muaf olmadığı, yenilerine de gebe olduğu bir dönemde önümüzde iki seçenek var. Ya, çok değil 70 yıl önce işlenen soykırım suçunun tarihin atlatılmış bir dönemi olduğu sanısıyla kendimizi rahatlığın kucağına atmak ya da dünyanın bu katliamı kabul etme karşısındaki isteksizliğini akılda tutup yeni insanlık suçları karşısında diken üstünde durmak. Costa-Gavras'ın bu seçeneklerden hangisini tercih edeceği zaten malumumuzdu. Ancak Vatikan'ın, yanibaşında işlenen bu insanlık suçu karşısındaki sessizliğinin yarattığı travmatik etkiyi hiçbir şey azaltmadı. Aksine Gavras, bilinçlice hiçbir soykırım görüntüsüne yer vermediği bu filmiyle, dünyadan bihaber olmanın, hiç de görüldüğü kadar masum bir tavır olmadığını vurguladı.

5 ANKARA CASUSU (5 FINGERS, 1952)

Bizim için en özellikli II. Dünya Savaşı filmlerinden... Sebep, Şişhane'deki belediye binasını başka bir mecrada Nazi 'headquarter'ı kılığında görmemizin pek mümkün olmaması. Britanya konsolosluğunda vale olarak çalışan Ulysses -kod adıyla Cicero- Almanya'nın Ankara Büyükelçisine gizli belgeleri ulaştırıyor. Bu gerçek hikâyeyi 1952'de anlatan Joseph L. Mankiewicz de farkında olmadan dönemin İstanbul'u ve Ankarası'na dair önemli bir belgeyi tarihe bırakıyor. Sadece sokak çekimlerinden, figürasyondan ya da Batı'nın egzotik Türkiye beklentisini karşılayacak unsurlardan bahsetmiyoruz. "Beş Parmak" olarak da bilinen "Ankara Casusu", kağıt üstünde savaşa teğet geçmiş gibi duran Türkiye'nin de bu faciayla nasıl bir alışverişi olduğunun tuhaf ve eğlenceli bir kanıtı.

6 KABARE - ELVEDA BERLİN (CABARET, 1972)

Politik müzikal gibi başka pek bir örneği olmayan bir türe ait olması bir yana, yönetmeni Bob Fosse'un dehasını gösteren bir başyapıt "Kabare". Fosse'un müzikal numaraları filmin gerçekliği içindeki sahnelerle yerleştirme yöntemi, Christopher Isherwood'un anılarından uyarlanan "Kabare"de tam yerini buluyor. Bir tarafta Nazi Almanyası'nı hazırlayan Weimar dönemi, diğer tarafta aynı dönem bohemler için Mekke işlevi gören Berlin'in haletiruhiyesi ve bu ikisi arasındaki çatışma, ancak Fosse usulü bir 'gerçekçilikle' böyle aktarılabilirdi. Amerikalı kabare şarkıcısı Max rolünde Liza Minnelli, sinema tarihine hakkıyla geçen bir performans sergiliyor sergilemesine de meramımızı en iyi anlatan sahne; "Tomorrow Belongs To Me"yi söyleyen masum görünüşlü Alman gencinin kolundaki gamalı haça kameranın yavaş yavaş indiği an.

7 YÜKSELİŞ VE ÇÖKÜŞ (JUD SÜSS - FILM OHNE GEWISSEN, 2010)

Tarantino'nun "Soysuzlar Çetesi" için söylediklerimizi eksiksiz ya da fazlasız "Yükseliş Ve Çöküş" için de söyleyip durumun içinden çıkabilirdik. Ancak Oskar Roehler'in bu II. Dünya Savaşı pastişini Tarantino'nunkinden bambaşka bir düzleme taşıyan bir yanı var. O da bilinçli bir ciddiyetsizlikle akraba pastiş tavrının, bu meselenin ciddiyetini halen damarlarında hisseden Almanya'dan gelmesi. Anlaşılır bir şekilde travmanın izleri tazeliğini koruyan Almanya'dan karikatürize bir Goebbels tasvirini içeren ve retro bir II. Dünya Savaşı estetiğine bel bağlayan böyle bir film çıkması haliyle olay oldu. Ancak travmayla baş etmenin yolları muhtelif. Yahudi karşıtı bir propaganda filminde oynayarak şeytanla (ya da Goebbels'le) anlaşma yapan Ferdinand Marian'ın gerçek düşüş öyküsüne gülmek de geçmişle yüzleşmenin bir başka yolu.

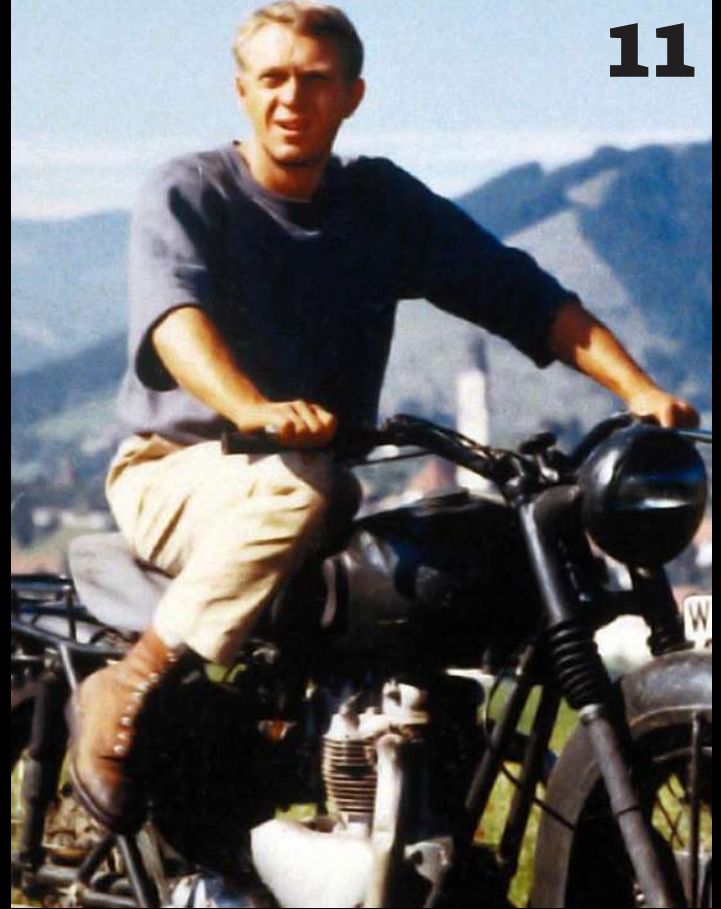

8 SOPHIE'NİN SEÇİMİ (SOPHIE'S CHOICE, 1982)

Sinema tarihinin en büyük oyunculuk gösterilerinden birinin başrolünde Meryl Streep'in olmasında şaşırtıcı bir yan yok. Merakımızı asıl cezbeden, vakti zamanında metot oyunculuğuna anlam veremediğini söyleyen bir başka kadın oyuncunun bu filmle ilgili şu sorusu: "Peki Meryl Streep, o malum seçim sahnesini metot oyunculuğu gereği yaşayarak oynadıktan sonra evine nasıl dönebiliyor?" Olsun... Nazi askerine hangi çocuğunu teslim edeceğine karar vermeye çalışan bir kadının acısını böylesine ete kemiğe büründürdüğü bu ikonik sahne, kariyerinin geri kalanında bir şey yapmasa da Meryl Streep'e yeterdi. "Sophie'nin Seçimi" metot oyunculuğunun da, 70'lerde Hollywood'u dönüştürdükten sonra icraatlarına ilerleyen dönemlerde devam eden Alan J. Pakula gibi yönetmenlere neden ihtiyacımız olduğunun da kanıtlarından.

9 İNGİLİZ HASTA (THE ENGLISH PATIENT, 1996)

Evet, görüntü tam bir Oscar avcısı olduğu yönünde... Evet, hikâyenin romantik boyutu bazen II. Dünya Savaşı meselesinin estetik bir boyutta indirgendiği gibi bir intibaya yol açabiliyor. Hatta, tüm savaşın bir aşk öyküsünün fonu yapıldığı gibi eleştiriler de yer yer insana doğru geliyor. Ancak merhum Anthony Minghella, edebiyat uyarlamalarındaki ustalığını burada da gösteriyor, Michael Ondaatje'nin postmodern romanının parçalı üslubunu birebir aktarmaktansa sinemanın II. Dünya Savaşı külliyatından beslenen bir dile tercüme diyor. Ve bakılması güzel şeylerin, epiğin, ihtişamın da gayet tedirgin edici olabileceğini gösteriyor. Ralph Fiennes, Juliette Binoche, Willem Dafoe, Kristin Scott Thomas'ın oyunculuklarıyla devleşen, yaklaşık 2,5 saatlik bir destan bu...

10 PAISA (1946)

II. Dünya Savaşı'na dair ilk referans verilecek filmlerden birinin tam da savaşın en çok vurduğu yerlerin birinden, İtalya'dan üstelik daha savaş yaraları sarılmadan çıkmasında şaşılacak bir yön yok. Roberto Rossellini'nin meşhur savaş üçlemesinin ikinci halkası "Paiza" sadece savaş hikâyeleri için değil, altı parçalık yapısıyla günümüzün oyunbaz yönetmenleri için de bir ders niteliğinde. O ortamda zar zor bulunan filmlerle, amatör oyuncularla, zor demenin karşılayamayacağı koşullarda çekilen bu hikâyelerin II. Dünya Savaşı'nın her vechesini yansıtmadaki ustalığı ise büyük bütçelerle, üzerinde matematiksel hesaplamalar yapılmış senaryolarla ulaşılamayacak boyutta. Senaryosuyla Oscar'a aday olan ve Venedik'te iki ödül birden alan "Paiza", bugün dahi etkisinden bir şey kaybetmiş değil.

11 BÜYÜK FIRAR (THE GREAT ESCAPE, 1963)

Steve McQueen oynasın da ne olursa olsun diyen birisinin II. Dünya Savaşı filmleri seçkinde "Büyük Firar"ın yer alması gayet doğal. Ancak John Sturges'in bu klastişinde tek cazip unsur, başroldeki Steve McQueen ya da James Coburn, Richard Attenborough gibi isimlerden mürekkep oyuncu kadrosu değil. "Büyük Firar", iyi bir II. Dünya Savaşı / toplama kampından kaçış filmini iyi yapan bir özelliğin en iyi örneklerinden biri: Başka bir deyişle faşizmin asik suratına karşı muzip bir direnişi koyan filmlerin ilk akla gelenlerinden. Paul Brickhill'in kitabından beyazperdeye aktarılan, yıllar içerisinde daha da değerlendirilerek gerçek bir klasik olarak yerini sağlamlaştıran "Büyük Firar", üç saatlik süresinin nasıl geçtiğini bile fark ettirmeyen, nefes nefese bir yapıt.

SİLSİLE

YÖNETMEN Ozan Açıktan

OYUNCULAR Nehir Erdoğan,
İlker Kaleli, Tardu Flordun, Esra Bezen
Bilgin, Serkan Keskin

YAPIM/SÜRE 2013 Türkiye, 106 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 1.85:1, 5.1 DD Tr.

ŞİRKET Kanal D (BKM)

OZAN AÇIKTAN'IN FİLMİ
TAMAMEN TATMİN
ETMESE DE, ANAAKIM
SİNEMAMIZ İÇİN
ÇARPICI BİR ÖRNEK...

SONUNA GELDİĞİMİZ BU YILIN SINEMA VİZYONUNUN (MALUM, HÂLÂ YAZ AYLARININ 'ÖLÜ SEZON' İLAN EDİLDİĞİ zamanlardayız!) rekorlar kıran filmleri "Düğün Dernek", "Eyyvah Eyvah 3", "Recep İvedik 4", "Hükümet Kadın 2", "Mandıra Filozofu" ve "Patron Mutlu Son İstiyor" gibi komedi filmler... Bu filmlerin beklentilerden yüksek gişeler elde etmelerinin türlü nedenleri var. Birincisi Türkiye'deki sosyo-politik ortamın yaşattığı 'mutsuzluk'... Diğeri de bu filmlerin genellikle az bütçelerle, kolay yazılmış filmler olup sırtlarını başrollerindeki komedyenlere dayıyor olmaları... Bu tabloya bakınca önümüzdeki sezon bu formülde daha çok film izleyeceğimiz aşikarlaşıyor. Anaakım sinemasının 'beyinsiz komedi' ve 'islami korku' türlerine hapsolmesi sektörü yavaştan rahatsız etmeye başlasa iyi olacak! "Silsile" bu sinema ortamında değerli bir film tabi. Modern şehir hayatında konumlanmış bir gerilim filmi. Üstelik bir gecede geçiyor hikayesi. Aslında her türlüşünü de defalarca izlediğimiz bir hikaye: En yakın arkadaşının sevgiliyle gizli aşk yaşayan Cenk,

bitmek bilmeyen ve herkesin türlü bedeller ödeyeceği bir gece geçirecektir.

"Silsile"nin belli başlı sorunları senaryo kaynaklı malesef. Cenk ve Ece'nin arasındaki 'büyük aşk'a ikna olma sıkıntısını bir şekilde aşabilsek de film özellikle de ortalarda bir yerde 'duruyor' sanki. Ece'nin bir minibüsün içinde hapsediği sahneler ve bu sahnelerde ortaya çıkan Cihan adlı karakterin (Serkan Keskin) işlevsizliği bu patinajın sebepleri... Bir de tabi suçun işlendiği mekanın karakterler üzerinde yarattığı baskının sağlam işlenmemiş olması "Silsile"nin zaafı...

Ama filmin yönetmeni Ozan Açıktan'ın daha iyi senaryolarla çok daha iyi filmlere imza atacak yetenekte bir yönetmen olduğu "Silsile" ile daha da belirginleşti. Açıktan'ın atmosfer yaratma konusunda hiçbir sıkıntısı yok...

Vokalde Ryan Gosling'in olduğu Dead Man's Bone grubunun "Lose Your Soul"u filmin açılışına yakışmış...

Serkan Keskin'in şaşırtma amaçlı karakteri havada kalıyor...

CARRIE: GÜNAH TOHUMU

ORİJİNAL ADI Carrie

YÖNETMEN Kimberly Peirce

OYUNCULAR Chloë Grace Moretz,

Julianne Moore, Gabriella Wilde,

Portia Doubleday, Zoë Belkin

YAPIM/SÜRE 2013 ABD, 85 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD İng. ve Tr.

ŞİRKET Tiglon (MGM)

STEPHEN KING'İN SAĞLAM ROMANINDAN 1976'DA BRIAN DE PALMA ELİYLE YAPILAN ŞAHANE UYARLAMAYI AŞMAK KOLAY iş değil. Nitekim, "Erkekler Ağlamaz" (Boys Don't Cry, 1999) ve "Görev Uğruna" (Stop-Loss, 2008) filmleriyle gönlümüzü almış yönetmen Peirce, bu defa nafi bir çabaya girişiyor. Afişiyle yahut adıyla bile insanın içine ürperti salan, 70'lerin simge-filmlerinden "Günah Tohumu"nun keçiboynuzu tadındaki 'yeniden çevrim'ine imza atıyor.

Önceki iki filmde de aslında değindiği 'toplumda öteki olmak' temasının bir çeşitlemesi elbette 2013 model "Carrie"... Ancak halen Carrie olarak hatırlanan Sissy Spacek'in yerine; neden 'öteki' yerine konulduğunu dahi anlamakta zorlandığımız Chloë Grace Moretz'i ikame etmesiyle zaten baştan kaybediyor yönetmen. Belki tek artı puanı, ilk filmde Piper Laurie'nin canlandırdığı arızalı anne rolünü canla başla üstlenen Julianne Moore'a verebiliriz.

Film, yasak bir ilişki sonucu dünyaya gelen, dinine hastalıklı derecede bağlı, ahlak ve iffet konusunda arızalı bir anne tarafından kutsal

kitaptan korku hikayeleriyle yetiştirilmiş Carrie'nin adet görme yaşına geldiğinde başından geçenler anlatılıyor. Annesinin bu konuda bilgilendirmediği Carrie, kanaması başlayınca okulda alay konusu oluyor. O da telekinetik özelliklerini kullanarak, yıl sonu balosunda tüm arkadaşlarından intikam alıyor.

Final sahnesinde adeta 'şeytan'a dönüşerek sadece balo salonunu değil, caddelerdeki arabaları filan da havalara fırlatan yeni model Carrie, korkutmaktan ziyade güldürmeye çalışıyor gibi... Koyu dini inançların bir anneyi bile ne hale getirebileceğini görmek açısından çarpıcı sayabileceğimiz film, yeni kuşak seyirciyi efektlerle yakalamaya çalışırken orijinal filmin değerini daha da arttırmayı başarıyor...!

Julianne Moore'un arızalı anne performansı, kolay kolay unutulacak gibi değil.

Bazı büyük klasiklerin neden yeniden çevrilmemesi gerektiğine dair bir ders.

**YENİ MODEL CARRIE,
ORİJİNALİNİN DEĞERİNİ
DAHA DA ARTTIRIP,
KORKUTMAKTAN
ZİYADE GÜLDÜRÜYOR!**

Sadibey.com

"Sinemacılık ve filmcilik yararına
bağımsız iletişim platformu"

SAROYAN ÜLKESİ

YÖNETMEN Lusin Dink

OYUNCULAR Artur Norikyan, Kevork Malikyan, Yalçın Çilingir, Sevinç Erol, Nişan Şirinyan, Elmon Hayran, Özkan Küçük

YAPIM/SÜRE 2013 Fransa-Türkiye-
Ermenistan, 72 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD Ermenice ve Tr.
ŞİRKET Bir Film (Nar Film)

**WILLIAM SAROYAN'IN
AYAK İZLERİNİ TAKİP EDEN
LUSIN DINK, ZOR BİR İŞİN
ALTINDAN ALNININ
AKIYLA ÇIKIYOR.**

GENÇ SİNEMACI LUSIN DINK, KENDİSİNE MALATYA FILM FESTİVALİ'NDE 'EN İYİ SENARYO' ÖDÜLÜ KAZANDIRAN, SİYAD (Sinema Yazarları Derneği) tarafından da 2013'ün en iyi belgeseli seçilen ilk filmi "Saroyan Ülkesi"yle 'belgeci' yaklaşıma sahip bir kurmacaya ulaşıyor. Ecnabilerin 'docu-drama' dedikleri bu disiplin, çoğu zaman hedefe ulaşmaz ve belgeselin 'gerçek' dinamiklerini yapaylaştırır. Ama burada zorluğun altından kalkmayı biliyor Dink, yaşadığı birkaç hafif sarsıntı hariç.

Amerikalı/Ermeni/Bitlisli yazar William Saroyan'ın ayak izlerini takip eden sinemacı, onun Bitlis'e yaptığı yolculuğu resmederken, tümüyle Saroyan'ın metinlerine dayanıyor, ki belki de işin en zor kısmı da bu. Böylesi bir yolculuğu anlatırken 'doğru' cümleleri seçip yerleştirmek (kurgulamak) neredeyse olanaksız. Ancak sonuca baktığımızda, sanki bu konuda hiçbir zorluk yaşanmamış gibi akıp gidiyor film, etkili metinler eşliğinde. Lusin Dink, Ermenilerin 'yeni' ya da 'eski' dünya ayrımı olmaksızın itilmesini Saroyan'ın cümleleriyle ve alabildiğine etkili bir

şekilde aktarıyor beyazperdeye. 'Hassas' meseleyi sömürmek gibi bir yola da sapmıyor hiçbir zaman. 'Özlem' kavramının yanından bir an bile uzaklaşmadan sürdürdüğü filmi, köklere doğru uzanan Saroyan'ın ellerine sıkı sıkıya sarılarak tamamlıyor. "Saroyan Ülkesi"ndeki hafif sarsıntılarsa birkaç canlandırmada yaşanıyor. Akıp giden filmi duraksatan ve ritmini kaybetmesine yol açan o teatral dakikalar, metin olarak bir problem yaratmasa da, sinema dili açısından sıkıntıya sebep oluyor. Bu sıkıntının bütünü darmadağın edecek bir etkiye sahip olmadığını belirtelim ve Lusin Dink'in yolculuğunun sürmesini dileyelim. Genç sinemacı, sonraki hemlelerinde hangi disipline meyleder bilemeyiz, ama belgeselden devam etmesinde yarar var sanki!

Saroyan metinleri arasında yaptığı slalomun hakkını veriyor Lusin Dink.

Filmdeki canlandırma bölümlerine ısınmak epeyce zor.

SINEMAMUZIK.COM

“Bir tıkla gerçek habere ulaş”

NET 17950

Video Tezgahı'nın 1. İstanbul Tasarım Bienali'ndeki **"Musibet"** sergisi için ürettiği iş, dönen kamyonların tozu arasında insan hikayeleri arıyor ve onları toplayarak simgesel bir ev yapıyor; kentsel dönüşümü tersine çeviriyor. Kulağımızda kentsel dönüşüm ve mağdurların sesleri...

YÖNETMEN Özden Demir
YAPIM 2012 Türkiye
SÜRE 9 dk.

"İnsanoğlunun büyük değerleri / dağların doruklarında / ya da okyanuslarda değildir. / Çöllerde ve çöplüklerde dir."

FERİT EDGÜ-Tüm Ders Notları

İSTANBUL DEDİĞİNİZ BİR İNŞAAT ALANI. MALUM, KENTSEL DÖNÜŞÜM İŞ BAŞINDA. KENT DÖNÜŞÜYÖR; YIKINTI VE MOLOZA. KAMYONLAR İSE kentin çeperlerine moloz taşıyıp geri dönüyor.

Yıkıntıların içinde yerinden edilenlerin hikayesi gizli. Ve bir adam o hikayelerden kalan parçaları; fotoğrafları, radyo ve koltuk gibi eşyaları toplayıp bir kulübe yapıyor. Yıkıntı Müzesi denebilir, ama edebiyata basırmaya gerek yok, orası bir müze değil.

Kentsel dönüşüm, başrolünde pahalı sitelerin ve turistik AVM'lerin olduğu kötü bir film. Ve o yapımda insan unsuru bir figüran. Evinden koparılan, betondan kutulara servet ödemeye mahkum edilen, hatta sokağa atılan, hikayesi önemsenmeyen bir figüran.

Video Tezgahı'nın 1. İstanbul Tasarım Bienali'ndeki **"Musibet"** sergisi için ürettiği iş, dönen kamyonların tozu arasında insan hikayeleri arıyor ve onları toplayarak simgesel bir ev yapıyor; kentsel dönüşümü tersine çevirip bir bellek inşa etmeye çalışıyor. Kulağımızda ise kentsel dönüşümden başlıklar; yasa tasarısı ve mağdurların sesleri...

Kent mücadelesi verirken, aktivizmi yaratıcı araçlarla buluşturmak, yıkılanın, yıkılmak istenenin arkasındaki hikayeleri aramak ve yaşatmak önemli.

Aklıma bir süredir yaşamakta olduğum Gümüşsuyu Mahallesi'nde sıkça karşılaştığım bir manzara geliyor. Evin konumu itibarıyla harap vaziyetteki tarihi Mustafa Bey Apartmanı'nın önünden geçenleri yakından görüyorum. Özellikle Taksim civarında gezinen yabancı misafirler harabenin önünden geçerken durup incelemeyi ihmal etmiyorlar. Binanın ve eski sakinlerinin hikayelerini düşlediklerine şüphem yok.

Emek Sineması

"Emek"çiler vazgeçmez!
86 yıl bu kuyrukta bekledik.
Yine bekleyeceğiz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

siyad

Sinema Yazarları Derneği

1- Ezberler bozuluyor

"Kış Uykusu"nun Altın Palmiye almasına sevinmeyen kalmamıştı haklı olarak. Film vizyona girince de sevincin bir anlık olmadığı anlaşıldı. İlk üç günde filme 43.495 kişi gitti. İlginin süreceği de kesin. Türkiye'de bazı ezberler bozuluyor. Festival filmleri izlenmiyor diyenler, acaba nerede yanlışlık yaptık diye bir düşünsünler...

2- "Ben O Değilim"e bir ödül de Kanada'dan

Tayfun Pirseli Moğlu'nun Altın Lale'li son filmi "Ben O Değilim" in yurt dışı serüveni de iyi bir seyir izliyor. Film, Kanada'nın Toronto kentinde düzenlenen Scarbrough Film Festivali'nde 'en iyi film' seçildi. Pirseli Moğlu'nun filmini en kısa zamanda Türkiye'de de ticari gösterimde görmek isteriz.

3- Ah Yeşilçam dünyası!

Filmlere konu olabilecek derecede gelgitli bir yaşam süren senarist Ayşe Şasa'nın şanssızlığı belki de ticari sinemaya teslim olan farklılığa pek de açık olmayan Yeşilçam dünyasıydı. Sinemamız için onun incelikli senaryo anlayışından yeterince yararlanamamak büyük kayıp. Toprağı bol olsun...

4- Ankara'nın en iyisi "Daire"

Ankara'da bir festival daha bitti. 25. Ankara Film Festivali'nin galibi Atıl İnaç'ın yönettiği "Daire" oldu. Festivalde Reha Erdem "Şarkı Söyleyen Kadınlar" ile 'en iyi yönetmen', Emine Yıldırım da "Kusursuzlar" ile 'en iyi senaryo' ödülünü aldı. SAPIK, ödül alan herkesi kutlar...

5- Sapık' gibi mutluluk

SAPIK'ça bir mutluluk içindeyiz şu aralar. Eee, Babalar Günü'nde baba olmak herkese nasip olmaz. Ali Güney sürpriz yaptı ve Haziran çocuğu olarak dünyaya geldi. İyi filmleri tutkuyla defalarca izlemek gibi bir şey ona bakmak. İlk nasihat da SAPIK'tan gelsin. İtiraz et oğlum. İtiraz ettikçe hayat daha da güzelleşiyor!

ROCK FM 94.5

7. CADDE

SİNEMA VE SOUNDTRACK DÜNYASINA KEYİFLİ BİR YOLCULUK

BİLGEHAN ARAS'LA **7. CADDE** HER ÇARŞAMBA 00.00 / 02.00 ARASI
94.5 ROCK FM'DE

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“ HEPİMİZDE BİR HASTALIK VAR. O HASTALIĞIN ADI FANİLİK. TÜM KORKULARIN
TEMELİNDE ÖLÜM YATAR. ”

David Cronenberg